

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การผลิตและการตลาดปทุมมาเพื่อการส่งออกในภาคเหนือ
ของประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นายประสพ บุตรพลอย

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สุทธสุภา	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.กมล งามสมสุข	กรรมการ
อาจารย์รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงสภาพการผลิตการตลาดและผลตอบแทนในการผลิตปทุมมาของเกษตรกรในภาคเหนือ ตลอดจนปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกปทุมมา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมาในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 ราย เชียงราย จำนวน 3 ราย ลำพูน จำนวน 3 ราย และจังหวัดตาก จำนวน 4 ราย รวมทั้งหมด 60 ราย และผู้ส่งออกปทุมมาอีก 6 ราย เก็บรวบรวมด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ คือ เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 42.55 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ และสมรสแล้ว มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.01 คน มีประสบการณ์ในการปลูกปทุมมา 3.29 ปี มีพื้นที่ถือครองการเกษตร 9.25 ไร่ และมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 129,117.25 บาท

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกปทุมมาช่วงเดือนพฤษภาคมและเก็บเกี่ยวในเดือนธันวาคม โดยมีพื้นที่ปลูกปทุมมาเฉลี่ย 2.01 ไร่ พันธุ์ที่นิยมปลูกเป็นการค้าได้แก่พันธุ์ชมพู

เชียงใหม่ จะปลูกมากที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และตาก ตามลำดับ โดยมีผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 950.50 กิโลกรัม

ด้านต้นทุนการผลิต พบว่ามีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 33,814.04 บาทต่อไร่ โดยเป็นต้นทุนเงินสดเท่ากับ 23,614.26 บาท และไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 10,202.83 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นทุนด้านแรงงาน

สำหรับผลตอบแทนในการปลูกปทุมมาพบว่า เกษตรกรจะมีรายได้เท่ากับ 59,061.14 บาทต่อไร่ ซึ่งเมื่อหักต้นทุนแล้วเกษตรกรจะมีกำไร 25,244.10 บาทต่อไร่ และจากการศึกษาวิธีการตลาดพบว่าผลผลิตร้อยละ 75 เกษตรกรขายให้กับพ่อค้าส่งออกและร้อยละ 25 จะขายให้กับผู้ใช้หัวพันธุ์โดยตรง

สำหรับผู้ส่งออกจะมีต้นทุนการส่งออกเท่ากับ 24.04 บาทต่อกิโลกรัม โดยผู้ส่งออกจะมีต้นทุนการซื้อหัวพันธุ์จากเกษตรกรเท่ากับ 61.49 บาท ซึ่งเมื่อหักจากราคาจำหน่ายที่ราคาหน้าท่า (Free on Board F.O.B.) เท่ากับ 200 บาทต่อกิโลกรัม ผู้ส่งออกได้กำไรเท่ากับ 114.47 บาทต่อกิโลกรัม

นอกจากนี้ เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมายังพบปัญหาด้านหัวพันธุ์ไม่ปลอดโรค ซึ่งเกิดโรคเน่าเชื้อรา ค่าแรงงานแพงมาก สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยก็คือควรมีการพัฒนาพันธุ์ใหม่ที่ต้านทานโรคเน่าและการดูแลรักษาไม่ให้เกิดโรคเน่า ปรับปรุงวิธีเขตกรรมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อป้องกันโรคเน่าของหัวพันธุ์ปทุมมาที่เกษตรกรปฏิบัติได้แก่ การเตรียมดิน วิธีการใส่ปุ๋ย การดูแลรักษา การตัดแต่งใบที่เป็นโรค การตัดดอก การใช้สารเคมีให้เหมาะสม การเก็บเกี่ยวหัวพันธุ์ปทุมมาและเครื่องมือทำความสะอาด รัฐบาลโดยกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมวิชาการ เกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ควรบริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดแก่เกษตรกรและจัดทำโครงการตรวจสอบคุณภาพหัวพันธุ์ก่อนการส่งออก

Independent Study Title :	Patumma (<u>Curcuma alismatifolia</u> Gagnep.) Production and Marketing for Export in Northern Thailand	
Author:	Mr. Prasob Butploy	
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension	
Examining Committee:	Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Chairman
	Lecturer Dr. Kamol Ngamsomsuke	Member
	Lecturer Rampaipan Apichatpongchai	Member
	Assoc. Prof. Katin Srimongkol	Member

Abstract

The objective of this study was to investigate the Patumma production and marketing for export in Northern Thailand as well as obstacles and suggestions of Patumma's growers.

Population surveyed in this study was totally 60 farmers : fifty farmers in Chiang Mai, Three farmers in Chiang Rai and four farmers in Tak as well as six exporters. Data collection was interviewed by using questionnaire. Percentage, minimum and maximum values, Arithmetic Mean and Standard Deviation were used for analysis of the data.

The results of the study revealed that most farmers were male with an average age of 42.55 years old. Most of them finished primary school and married. The average number of the household member was 4.01. They had experience on patumma growing of 3.29 years on average.

Production cost of patumma was totally 33,814.04 Baht/rai which could be divided into 23,614.26 Baht for cash cost and 10,202.83 Baht for non cash cost. which was labor cost. Average income from patumma growing was 59,061.14 Baht/rai .They earned the profit of 25,244.10 Baht/rai after cost deduction. As for marketing channel, farmers sold their product to exporters 75 percent and to corm consumer only 25 percent.

The cost for corm export was 24.04 Baht/kg.

Exporter sold their products 200 Baht at F.O.B. price. They could earn the profit of 114.47 Baht/kg.

Obstacles encountered by farmers were, infected corm and high wage. Some suggestions provided by farmers are, to develop resistant variety, practice good maintenance, improve cultivation which is appropriate to the area such as soil preparation, fertilizer application, etc. Government agencies concerned e.g. Department of Agricultural Extension, Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Agricultural Cooperatives should provide marketing information to farmers and set up corm quality control program for export.